

terecht. De minderheid wordt dan toch gedwongen te gaan bij den arts, dien zij niet gekozen heeft.

Voelt men niet het onrechtvaardige? Begrijpt men niet, dat het niet aangaat een deel van de praktijk af te zonderen, en te zeggen: ja, vrije artsenkeus is mooi, maar ziet u, wij hebben het hier zoo goed, dus dit blijven wij voor ons behouden; wij concurreeren wel overal met jelui meê, maar jelui niet met ons! Weest eerlijk, en erkent het onrecht, en dan is er ook een mouw aan te passen. Zoo komen wij er nooit uit. Waarom moeten andere artsen worden uitgesloten van de behandeling van het spoorwegpersoneel? Waarom mag een spoormansgezin mij niet kiezen als behandelend geneesheer, en zoo velen van onze collega's.

Een arts uit zijn brood stooten, wie zou dat willen; hij voor wien het een bestaansvoorwaarde is, moet geholpen worden. Maar laten wij nu beginnen dien onrechtvaardigen toestand te verbeteren; tracht ons niet door drogredenen op de mouw te spelden, dat het zoo goed is en dat het niet anders kan. Erkent het beginsel vrije artsenkeuze overal, zonder uitzonderingen of erkent het nergens, een tusschenweg is er niet. De Maatschappij van Geneeskunst heeft ons dan vrij te laten van dit beginsel, en ons uitsluitend te laten handelen naar de ruimte van ons geweten, en onze behoefte aan ons dagelijksch brood.

Utrecht, 28 Juni 1920.

G. F. GEZELLE MEERBURG.

III.

Gelukkig, dat eindelijk de Ned. Vereeniging van Spoorwegartsen in den persoon van den heer TJEENK WILLINK van de gezellige tafelronde van het „Onder Onsje” opstaat om den handschoen op te nemen, zij het dan helaas niet met open vizier. Een open vizier had de Vereeniging getoond, indien zij gezegd had: ja, het is een wan-toestand geweest bij de Spoor al meer dan 50 jaar, dat enkele collega's door vriendjes en kruiwagens een baantje bij de Spoor hadden, *plus extra vrijkaart*, en daardoor andere collega's onthielden wat hun rechtens toekwam. Ridderlijk (ik herhaal, wat ik in dit *Tijdschrift* van 22 Mei 1920 reeds schreef) was het geweest, indien toegestemd was, dat den spoorwegartsen allang te voren bekend was, wat het Z. en O. fonds van plan was; zoodat het onjuist is, wat de heer TJEENK WILLINK schrijft, dat de schade *onvoorziën* was, die anderen werd aangedaan. Collegiaal had de Ned. Vereeniging van Spoorwegartsen *nu* nog kunnen zijn, indien het bestuur gezegd had: ja, wij hadden het eigenlijk niet mogen aanvaarden tegenover onze schadelijgende ambtsbroeders, ook al was onze salarisverhooging nog grooter geweest en het aantal vrijbiljetten voor ons gezin nog ruimer.

Neen, het principieele van de zaak schijnt aan de Vereeniging van Spoorwegartsen ten eenenmale te ontgaan. Dat de toestand allang verkeerd was en daardoor collega's jarenlang schade leden en dat deze nieuwe onbillijkheid des te schadelijker is, kan de Ver. van Spoorwegartsen niets schelen. Als iets 50 jaar verkeerd is geweest en men stapelt op die verkeerdheid een nog grootere, dan is met dit laatste de geheele toestand niet goed gepraat, integendeel. Wij wenschen geen collega's *van een veelbegeerde en voordeelige betrekking te berooven*; wij vragen alleen vrije artsenkeuze, toepassing van het bindend besluit, en wijzen vol bewondering op de Deventersche collega's, die ten allen tijde als edele martelaars met gulden letters in het geschiedboek van onze Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der geneeskunst zullen geschreven staan, als voorbeeld, dat helaas niet navolgbaar blijkt te werken.

Dat de belangen der patiënten geschaad zouden worden door vrije artsenkeuze bij de spoor, ik ben juist van het tegenovergestelde overtuigd. Nu zijn de leden van het Z. en O. fonds genoodzaakt vaak tegen hun zin dezen of dien dokter te *moeten* nemen en niet dien hunner keuze, wat toch zeker een arbeider (wij leven immers in den tijd van de *rechten des arbeiders*) toekomt en pijnlijk en terecht door hem wordt gevoeld als een achterstelling bij andere patiënten, die wel vrij zijn in hun keuze. De behandeling der leden van het Z. en O. fonds te willen doen gelijken en te vergelijken met

den toestand als bij leger en vloot, verdient, dunkt mij, allerminst aanbeveling. Men weet, hoe in het algemeen de waardeering is van menig militair arts en is dit niet daaraan toe te schrijven, dat de prikkel der concurrentie ontbreekt, een factor wel degelijk van beteekenis ook in onze betrekking als geneesheer, daar men zonder dezen prikkel zijn werk als een sleur gaat beschouwen, wat niet dienstig kan zijn voor het heil der patiënten.

Deze concurrentie, die dus ook als gunstig element bij de behandeling der leden van het Z. en O. fonds een punt van ernstige overweging uitmaakt, als *kostbaar* en als *weldadigheidsconcurrentie* te verkleinereen, zooals de Vereeniging van Spoorwegartsen dit doet, zal dan ook wel om andere redenen, dan deze twee bovengenoemde door de spoorwegartsen worden gevreesd.

Doordat nu het hoofdbestuur der Ned. Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst deze zaak niet ernstig en vlug genoeg ter hand heeft genomen, hetgeen door een hoofdbestuurslid mijzelf is erkend, heeft de afdeeling Haarlem een voorstel ingediend op de algemeene vergadering, om aldaar de vrije artsenkeuze bij het Z. en O. fonds der spoorwegen te bespreken en daaromtrent een besluit te nemen.

Wij hopen dan ook, dat ieder, ja mocht het zijn de spoorwegartsen zelven, de billijkheid zullen betrachten en het voorstel van vrije artsenkeuze doen aannemen.

Haarlem, 27 Juni 1920.

P. WOLTERSON.

IV.

Reeds lang bestonden er spoorwegziekenfondsen, die, hoewel niet geneigd tot invoering der vrije artsenkeus, van de Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst geen tegenwerking ondervonden, terwille van de aan die fondsen werkzame collega's. Ieder van ons begreep en billijkte dit. Daarna trokken deze fondsen ook de vrouwen en kinderen der beambten tot zich en legden zoodoende beslag op een deel der praktijk van andere artsen. De spoorwegcollega's lieten zich dit welgevallen, hoewel moet worden erkend, dat zij *daarna* wel bereid gevonden werden om met zich te laten praten over de teweeggebrachte „door allen onvoorziene” schade! ¹⁾ Ook deze houding moge begrijpelijk zijn vanwege hun „veelbegeerde en voordeelige betrekking”, die door de uitbreiding nog wel aan begeerlijkheid zal hebben gewonnen —; alleen de gulle bekentenis, dat men niet den moed of de kracht had om zich te verzetten, had hier als verontschuldiging kunnen dienen.

In plaats hiervan gaat nu het hoofdbestuur der Ned. Vereen. van spoorwegartsen bij monde van den heer TJEENK WILLINK een pleidooi houden tegen de vrije artsenkeus, die nu voortaan ook de vrouwen en kinderen der spoorwegmannen zullen moeten missen. De lage contributie van het ziekenfonds — inderdaad zóó laag dat zij de kosten op verre na niet dekt en dus moet beschouwd worden als een stap naar het bedenkelijke systeem van de geneeskundige behandeling als toegiftartikel op het loon —, moet als argument dienst doen; ook het schrikbeeld van de „geneeskundige weldadigheidsconcurrentie”, die trouwens door een behoorlijke scheiding van controle en behandeling tot een minimum kan worden beperkt, wordt ons voor oogen gesteld. Het blijkt echter niet, waarom dit alles *niet* van toepassing zou zijn op eenig ander dergelijk fonds, dat bestaat *of kan worden opgericht*.

Of de (rechts?) „positieverbetering en de wijze (?) van honorariumberekening” inderdaad ten voorbeeld kunnen strekken aan andere ziekenfondsen, hierover zou nog wel iets te zeggen zijn. Het blijft jammer, dat hier weer een poging is gedaan, om een sedert een halve eeuw bestaanden misstand in verergerden vorm voor misschien nog een halve eeuw te bestendigen.

¹⁾ Welk een hartverheffenden indruk moet dit aanbod maken op de betrokken patiënten, waarvan velen bij den huisarts hun leedwezen kwamen betuigen, dat zij zich nu wel genoodzaakt zagen hem te verlaten voor een hun onbekenden dokter! Zij kunnen zich — komt de transactie tot stand — nu tenminste troosten, met het feit, dat zij tegen de marktwaarde zijn overgenomen; zaken zijn zaken!